

23. aug. 1961.
esitend.

TÖÖPUNALIPU
EESTI NSV
AKADEEMILINE
BALLETI-

ORDENIGA
RIIKLIK
OOPERI- JA
TEATER

„ESTONIA“

„Lembitu“

Villem Kapp'i oper 2 vaatuses 5 pildis

Libreto: (Johannes Sütiste näidendi «Lembitu» motiividel) Astrid Pirn

Lavastus ja tantsud: ENSV teen.
kunstitegelane UDO VÄLJAOTS

Dirigent: ENSV rahvakunstnik
KIRILL RAUDSEPP

Lava- ja kostüümikujundus:
GEORG SANDER

Koormeisterid: ENSV teen.
kunstnik: TIJU TARGAMA ja
IRA TRILLJÄRV

Kontsertmeister: ENSV teen.
kunstnik TEKLA KOHA

OSALISED:

LEMBITU, Sakala maavanem	NSVL rahvakunstnik TIIT KUUSIK
MEELIS, tema poeg	NSVL rahvakunstnik GEORG OTS
KAUPO, liivlaste vanem	ENSV teen. kunstnik OTT RAUKAS
MARE, tema tütar	{ AINO KÜLVAND ✓ ESTER LEPA
FOLKVIN, ordumeister	{ ENSV teen. kunstnik GEORG TALEŠ ✓ ENSV teen. kunstnik VOOTELE VEIKAT
ALOBAND, paater	{ ENSV teen. kunstnik AARO PÄRN ERVIN KÄRVET ✓
MANIVALD, noor sõdalane	HEINO OTTO
HENDRIK, munk	ANTS AASMA

NILO } vanemad
VOOTELE }
Valvur Toreidas
BERNHARD } rüütlid
ALBERT }

AUGUST SEPP
ALO VALLIMÄE
ARTUR LINNAMÄGI
HARALD KARD
ENSV teen. kunstnik
HARRI VASAR

Etenduse juht: JAAK RANDVA

Mõni sõna ooper «Lembitu» autorilt

Ooper «Lembitu» on rahvaoper, psühholoogiline draama muusikas, mille loomisel juhendus on lihtsuse põhimõttest. Ooperi muusika peaks seetõttu laiemaile hulkadele mõistetav olema. Jätsin kõlavabaduse meloodiale, aga ei vältinud ka muusikas dissoneerivat harmoonilist ega poliüfoonilist kudet, kui ooperi dramaturgia seda dikteeris.

Eestlaste muusikale andsin kodulähedased intonatsioonid, et tolle ajastu inimeste tunnete maailm, kes elasid küll rohkem kui seitsesada aastat tagasi, oleks laval mõistetav ka tänapäeval.

Sakslaste leeri iseloomustamiseks kasutasin muusika loomisel vanu gregoriaani, tolleaegse katoliikliku muusika kui ka keskaegsete rändlaulikute laulude lähteid.

Jällegi — kui ooperi dramaturgia seda nõudis — lähendasin kas või rütmigagi, selle leeri inimesi kaugest minevikust tänapäeva elu pulsile, jättes muusikas aluseks siiski sellele ajastule omase harmoonilise ning kontrapunktilise struktuuri.

Ka orkestri kõlavärvides olen lähtunud eespool mainitud printsiipidest.

Ooperi libreto valmis 1959. aasta algul. Ooperi muusika loomist alustasin 8. märtsil 1959 ja see valmis koos orkestratsiooniga käesoleva aasta kevadeks.

Villem Kapp

«Lembitu» on ooper eestlaste muistsest vabadusvõitlusest, õigemini selle lõppjärgust. Paala lahinguga, millega ooper lõpeb, loojus eestlaste vabaduspäike ja algas seitsmesaja-aastane orjatöö.

Proloog

Tuleriida ümber leinab rahvas sõjas langenud kangelasi. Langenute seas on ka Lembitu poeg Lembevald.

1. pilt

Lehola linnusesse tulevad liivlaste vanema Kaupo saadikud, paater Alobrand ja munk Hendrik, kes on ühtlasi ordumeister Folkvini käsilased ja tegelikult salakuulajad. Mungad teatavad Lembitule, et ta teine poeg Meelis, keda samuti surnuks peetakse, elab ja on Kaupo juures

vangis. Kaupo nimel pakuvad nad Lembitule ta poega vahetuseks Kaupo tütre Mare vastu, kes omakorda viibib vangis Lembitu juures.

Lembitu on vahetusega päri ja otsustab seks puhuks isiklikult Toreidasse sõita.

Mare rõõmu, et ta koju pääseb, tumestab lahkumisvalu: tal on kahju ära minna Leholast, kus Lembitu on kohelnud teda kui oma tütart.

2. pilt

Rüütlid lõbutsevad Toreida lossis. Sakalast saabub tagasi isa Alobrand ja teatab ordumeistrile oma reisi tulemustest, samuti sellest, et Lembitu on sõlminud sõjalise liidu Novgorodi vürstiga. See teade erutab Folkvini.

Mitmed lüüasaamised eestlaste käest on ordumeistri ettevaatlikuks teinud. Rüütlid vajavad abi väge. Kutsutakse kohale Kaupo — antakse üle paavsti läkitus ja kuulutatakse ta Liivima kuningaks. Kaupo auahnus on rahuldatud. Ta lubab anda kolm tuhat meest, kuigi pole nende nõusolekus kindel, sest teab, et on oma rahva usalduse juba kaotanud. Ordumeister ja rüütlid rõõmustavad, et «lihtsameelsest» Kaupost on saanud nende kuulekas sulane. Tuuakse teade, et Lembitu koos Marega on ise saabunud Toreidasse. Jahmunud Lembitu julgusest, tahavad rüütlid teda tappa. Kuid ordumeister on kavalam: «Milleks Lembitut tappa? See pole tark tegu. Las Kaupo mõjutab külalist.» Kaupo aga ei suuda Lembitut keelitada reetma oma rahvast. Lembitule antakse ta poeg tagasi. Meelisest on viimase kuue aasta jooksul kasvatatud munk, kes on võoraks jäänud isegi oma isale.

Meelise lahkumisel Toreidast annab Alobrand ordumeistri käsul talle kaasa pistoda Lembitu tapmiseks. «Oma paganast isa tapmine on kirikule meelepärane tegu,» veenab paater Meelist ja võtab talt vande.

II vaatus

3. pilt

Leholas kindlustatakse linnust. Manivald, kes Lembituga koos Toreidas käis, jutustab ehitajatele lõbusaid lugusid võõrsil kuuldust-nähtust. Mungakuues ringiliikuvat Meelist piinab kirikule antud töötus tappa oma isa. Usuhullustuses püüabki ta Lembitule kallale tungida, viimasel hetkel aga mõistab oma teo koledust. Ta palub isalt andeks ja tunnistab end jälle Lembitu pojaks. Rahvas rõõmustab koos oma vanemaga Meelise pärast. Üldist lõbusust häirib Mare tulek. Ta on Toreidast põgenenud ja toob teate, et suur orduvägi on Sakalasse tunginud. Haka-takse valmistuma võitluseks.

4. pilt

Sügisöö Lembitu sõjalaagris. Kõik on ootel. Murega mõtleb Lembitu saabuvast päevast. Talle meenub vana lahingulaul... Kohtuvad Meelis ja Mare, kes teineteist armastama on hakanud. Noored on üliõnnelikud, kuid... juba koidab, kajab sõjasarve kutse ja Meelis ühineb lahingusse mineva malevaga.

5. pilt

Kaupo on surmavalt haavata saanud. Surma eeli mõistab ta, et usaldus rüütelite vastu oli ränk eksimus. Mööda hiilib Alobrand ja riisub surnud Kaupolt raha. Meelis tabab ta teolt ja tapab ta.

Viimset jõudu kokku võttes tuleb lahinguväljalt raskesti haavatud Lembitu, keda toetavad ja aitavad ta mehed.

Surres vannutab vanem rahvast võitlema oma vabaduse eest.

Hind 5 kop.

„Kommunist“. Tell. 5405. 1500. 1961.